

«Τα όσα έκανα οφείλονταν στην ευαισθησία μου για κάθε αναξιοπαθούντα»

της Χρυσούλας Γιαταγάνα

Μου κάνατε την μεγάλη τιμή να με βραβεύσετε για τη συμβολή μου στον εξανθρωπισμό του σωφρονιστικού συστήματος και στην κάθαρση της Δικαιοσύνης.

Θα σας περιγράψω, λοιπόν, εν συντομία τις ενέργειές μου, για να διαπιστώσετε ότι τα όσα έκανα οφείλονταν, πέραν της υπηρεσιακής μου υποχρέωσης, στην ευαισθησία που έχει η κάθε γυναίκα μπροστά σε κάθε αναξιοπαθούντα, στη θέση του οποίου εύκολα μπορεί να φαντασθεί το παιδί της. Στο πρόσωπό μου, θα δείτε φίλες μου τον εαυτό σας και εσείς φίλοι μου τις γυναίκες σας και τις μητέρες σας, και θα καταλάβετε γιατί υπήρξα ανυποχώρητη.

Το έτος 1985 μου ανατέθηκε με εντολή του τότε προϊσταμένου μου να διεξαγάω προκαταρκτική εξέταση – ανάκριση για τους μη νομομαθείς- στις Φυλακές Επταπυργίου (στο Γεντί Κουλέ), για να διερευνηθεί αν γινόταν διακίνηση ναρκωτικών ουσιών εντός των φυλακών. Σήμερα ουδείς αμφισβητεί ότι σε όλες τις φυλακές της χώρας διακινούνταν ναρκωτικά. Τότε όμως, κάτι τέτοιο θεωρούνταν αδιανόητο.

Η ανάκριση διήρκεσε 6 μήνες και από τις 130 μαρτυρικές καταθέσεις και την πληθώρα εγγράφων που είχα συγκεντρώσει, προέκυπτε αβίαστα η διάπραξη σωρείας εγκλημάτων μέσα στις φυλακές, όπως εισαγωγή, διακίνηση και χρήση ναρκωτικών ουσιών, βασανισμοί κρατουμένων, βιασμοί και άλλα.

Τη διάπραξη ορισμένων εκ των εγκλημάτων αυτών διαπίστωσα με τα ίδια μου τα μάτια, γιατί κατά τη διάρκεια της έρευνας έκανα πολλές αιφνιδιαστικές εφοδούς στον κυρίως χώρο των Φυλακών Επταπυργίου.

Το σωφρονιστικό μας σύστημα ήταν πανεπιστήμιο του εγκλήματος

Από αυτές τις αυτοψίες διαπίστωσα πόσο άθλιο ήταν το κατ' επίφαση καλούμενο σωφρονιστικό μας σύστημα. Γιατί μόνο σωφρονιστικό δεν ήταν. Πανεπιστήμιο του εγκλήματος ΝΑΙ, φυτώριο εγκληματιών ΝΑΙ θα μπορούσε ν' αποκληθεί. Μόνο σωφρονισμός δεν γινόταν μέσα σ' εκείνους τους τοίχους.

Διότι η κατάσταση που επικρατούσε στο Γεντί Κουλέ μόνο αισθήματα αποτροπιασμού μπορούσε να γεννήσει.

Αν και πέρασαν 20 χρόνια από τότε, ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ να λησμονήσω την φρίκη που αισθάνθηκα όταν πρωτομπήκα στο χώρο των φυλακών.

Όχι γιατί οι χώροι κράτησης και σωφρονισμού ήταν απαράδεκτα μεσαιωνικά μπουντρούμια, όπου στοιβάζονταν άνθρωποι. Όχι γιατί οι τουαλέτες ήταν μόνιμα φραγμένες, και πλημμύριζαν τα βοηθολύματα τους θαλάμους των κρατουμένων. Ούτε γιατί τα κρεβάτια ήταν σπασμένα και τα στρώματα σχισμένα.

Αλλά γιατί μπαίνοντας στον κυρίως χώρο των φυλακών αντίκρισα ένα νεαρό αγόρι, στην ηλικία του γιού μου τότε, πεταμένο πάνω σ' ένα ράντζο, πελιδόν, με κουρέλια λεκιασμένα από το αίμα του, και λιπόθυμο. Όπως διαπίστωσα αργότερα, το παιδί αυτό το είχαν βιάσει συγκρατούμενοί του, και μάλιστα ομαδικά, την προηγού-

μενη ημέρα, αφού πρώτα του είχαν χορηγήσει μεγάλη δόση ηρωίνης.

Όταν ο νεαρός συνήλθε και συνειδητοποίησε τί του είχε συμβεί, έκοψε τις φλέβες του προσπαθώντας να αυτοκτονήσει. Μάλιστα, αντί να μεταφερθεί από τους υπεύθυνους των Φυλακών στο Νοσοκομείο, του επέδωσαν με κουρέλια τα χέρια του και τον πέταξαν στο ράντζο.

Έτσι βρήκα εγώ ένα παιδί στην ηλικία του δικού μου παιδιού, που είχε φυλακιστεί για ασήμαντες κλοπές, να κείτεται λιπόθυμο, βιασμένο, και βαριά τραυματισμένα την ψυχή και το σώμα του σε ένα άθλιο κρεβάτι, υπό την εποπτεία άθλιων ανθρώπων, που είχαν αναλάβει το σωφρονισμό του.

Αυτός δεν ήταν ο μόνος βιασμός που είχε γίνει σ' εκείνη τη φυλακή. Επίσημα μου καταγγέθηκαν 4-5 βιασμοί. Πιθανολογώ, όμως, ότι οι βιασμοί ήταν πολύ περισσότεροι. Και δεν γινόταν μόνο σε νεαρά αγόρια, αλλά και σε μεγάλους άνδρες, πολλοί εκ των οποίων βρέθηκαν κρατούμενοι για ακάλυπτες επιταγές ή για μη πληρωμή ασφαλιστικών εισφορών, δηλαδή ήταν οι άνθρωποι της διπλανής μας πόρτας, που βρέθηκαν ξαφνικά σε μια δίνη φρίκης.

Πώς είναι δυνατόν να ξεχάσω τον κυρ Δημήτρη, ένα κρατούμενο με καρκίνο σε προχωρημένο στάδιο, που η αρρώστια είχε αφήσει το μισό πρόσωπό του με σκέτα κόκκαλα κατατρώγοντας το κρέας. Όταν τον αντίκρισα έπαθα σοκ. Και αυτός ο άνθρωπος δεν είχε μέχρι τότε οδηγηθεί σε νοσοκομείο. Αμέσως, και μετά από δική μου εντολή, μετέχθη στο Κορυδαλλό και από εκεί τον μετέφεραν στον Άγιο Σάββα για θεραπεία. Ποιοί ήταν οι υπεύθυνοι αυτοί από τις Φυλακές που είχαν αποφασίσει ότι δεν αρκούσε η μικρή ποινή φυλάκισης που είχε επιβάλει η Πολιτεία στον κυρ Δημήτρη, αλλά του άξιζε η ποινή ενός φρικτού θανάτου;;

Θα θυμάμαι όσο ζω ότι μπροστά στα μάτια μου αρκετοί κρατούμενοι έκαναν αιμόπτυση. Όταν ρώτησα τί έχουν, οι υπόλοιποι κρατούμενοι άρχισαν να φωνάζουν «χτικιό, δεν βλέπεις θα κολλήσουμε και εμείς».

Έσπασε ο κανόνας της σιωπής

Η άμεση μεταφορά αυτών των κρατουμένων σε νοσοκομείο με δική μου εντολή, καθώς και η θεαματική βελτίωση του σιαιτίου τους, μετά από τη διαπίστωση ότι υπεξαιρούνταν τα τρόφιμά τους, ήταν ο λόγος που έσπασε ο κανόνας της σιωπής στις φυλακές, άνοιξαν τα στόματά τους οι κρατούμενοι και αποκαλύφθηκε η τέλεση των εγκλημάτων που προανέφερα. Γιατί ο κρατούμενος πείσθηκαν για το ανθρώπινο ενδιαφέρον μου γι' αυτούς. Ακόμη χειρότερα, πείσθηκαν ότι η Πολιτεία είχε αποφασίσει τον εξανθρωπισμό του συστήματος.

Η Πολιτεία όμως δεν ήταν ακόμη έτοιμη, ώστε μόνη της να διορθώσει τα λάθη και τις τραγικές παραλείψεις της. Δυστυχώς υπήρξε παρέμβαση από ανώτατο πολιτικό παράγοντα στο έργο μου. Μου ζητήθηκε να κλείσω την ανάκριση και να αποφανθώ ότι όλα λειτουργούσαν ομαλά στις φυλακές.

Φυσικά δεν δέχθηκα. Ακολούθησαν απειλές κατά της

ζωής μου και, στη συνέχεια, κατά της ζωής των παιδιών μου. Εγώ συνέχισα.

Έγινε παρέμβαση μέσω του Προϊσταμένου της Εισαγγελίας Εφετών, ο οποίος έδωσε εντολή σε Αντεισαγγελέα Εφετών να διενεργεί προκαταρκτική εξέταση σε όσους εξέταζα ως μάρτυρες.

Έτσι παρατηρήθηκε το παράδοξο, εγώ που ήμουν Εισαγγελική Πάρεδρος να εξετάζω μάρτυρες στο ένα γραφείο για να διαπιστώσω την τέλεση κακουργημάτων, και στο διπλανό γραφείο Αντεισαγγελέας Εφετών να εξετάζει τους ίδιους μάρτυρες, διερευνώντας με ποιόν τρόπο έκανα εγώ την ανάκριση. Όπως ήταν αναμενόμενο έκλεισαν αμέσως τα στόματα των κρατούμενων και δεν είχε πλέον κανένα νόημα να συνεχισθεί η ανάκριση.

Ωστόσο, ήδη είχαν προκύψει πάρα πολλά.

Ασκήθηκαν ποινικές διώξεις σε βαθμό κακουργήματος με κατηγορούμενους πλέον των 60 προσώπων, οι οποίοι έπρεπε να λογοδοτήσουν για την ευρεία διακίνηση ναρκωτικών, τους βασανισμούς των φυλακισμένων, για την καταπάτηση και των στοιχειωδών δικαιωμάτων τους στην ζωή, την υγεία, την περιθαλψη και τόσα άλλα. Οι παρεμβάσεις όμως συνεχίστηκαν. Τώρα άρχισαν να βασανίζουν τους κρατούμενους, για να ανακαλέσουν τις καταθέσεις τους.

Διατάχθηκε νέα έρευνα που ανατέθηκε στον τότε Αντεισαγγελέα κ. Λογοθέτη. Ο ίδιος είναι εδώ και θα σας εξηγήσει τί προέκυψε από αυτήν την έρευνα και ποιες ήταν οι συνέπειες για τον ίδιο τον τότε Αντεισαγγελέα. Γεγονός πάντως είναι, ότι όλα τα διαπιστωμένα μετά από την πολύμηνη έρευνά μου εγκλήματα άρχισαν να «κουκουλώνονται» μετά από απαράδεκτες παρεμβάσεις της Πολιτείας.

Τότε κατέφυγα στον Τύπο και με γραπτή δήλωσή μου ανέφερα τα συμβαίνοντα στις φυλακές και κατήγγειλα ονομαστικά τους υπαιτίους.

Βροχή ποινικών και πειθαρχικών διώξεων

Βροχή ποινικών και πειθαρχικών διώξεων επακολούθησε εναντίον μου και οι σχετικές διαδικασίες με απασχόλησαν τα επόμενα 5 χρόνια.

Στο πλάι μου βρέθηκε ο Προϊστάμενός μου, κ. Ηρακλειδης, ο οποίος μου είχε αναθέσει την έρευνα αυτή, ο συνάδελφος κ. Λογοθέτης, ο συνάδελφός μου κ. Γιαννάκης, οι Καθηγητές του Ποινικού Δικαίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κκ Μανωλεδάκης, Μαργαρίτης και Παρασκευόπουλος και χιλιάδες απλών ανθρώπων, που προσέρχονταν να με υποστηρίξουν με την παρουσία τους στα διάφορα δικαστήριά μου.

Η παρουσία των ανθρώπων αυτών και η μεγάλη προβολή του θέματος από τον Τύπο ανάγκασαν την Πολιτεία να λάβει άμεσα μέτρα, και ήδη από τις ημέρες που διεξάγονταν η πρώτη από τις δίκες μου, αναγγέλθηκε η μεταφορά των φυλακών από το Γεντί Κουλέ στις σύγχρονες τότε εγκαταστάσεις των στρατιωτικών Φυλακών Διαβατών Θεσσαλονίκης.

Εξαγγέλθηκε ακόμα η εκπόνηση νέου σωφρονιστικού Κώδικα. Έτσι έκλεισε το κομμάτι της ζωής μου που αφορά το Γεντί Κουλέ.

Ήδη όμως από προφορικές καταγγελίες των κρατούμενων στις Φυλακές Επταπυργίου, είχα πληροφορηθεί ότι αποφυλακίζονταν παράνομα οι μεγαλύτεροι έμποροι ναρκωτικών.

Όταν ολοκλήρωσα την έρευνά μου για τις φυλακές, άρχισα να ερευνώ τις υποθέσεις που μου είχαν καταγγελλεί για να διαπιστώσω εάν ευσταθούσαν τα καταγγελλόμενα.

Διαπίστωσα, λοιπόν, ότι σε 13 υποθέσεις, τις οποίες μελέτησα, πράγματι οι αποφάσεις που είχαν εκδοθεί δεν είχαν κανένα πραγματικό ούτε νομικό έρεισμα. Οι μεγαλύτεροι ναρκωτικών που αναφέρονταν σε αυτές δεν έπρεπε να έχουν αποφυλακιστεί.

Απευθύνθηκα τότε με απόρρητη αναφορά μου απευθείας στον Εισαγγελέα του ΑΠ, και κατήγγειλα τις υποθέσεις που είχαν περιέλθει εις γνώση μου. Στην αναφορά είχα επισυνάψει αντίγραφα όλων των εγγράφων που υπήρχαν στη κάθε δικογραφία και αντίγραφα των αποφάσεων. Μετά την αναφορά μου αυτή ο Εισαγγελέας του ΑΠ ανέθεσε την διερεύνηση της υποθέσεως στον Αντεισαγγελέα του ΑΠ τον αείμνηστο Ανδρέα Φλούδα. Έγινε τότε μεγάλη έρευνα που ξεκίνησε από τη Θεσσαλονίκη.

Επιβεβαιώθηκαν οι καταγγελίες μου για παράνομες αποφυλακίσεις

Επειδή επιβεβαιώθηκαν απόλυτα οι καταγγελίες μου, από τον αείμνηστο Αντεισαγγελέα επεκτάθηκε η έρευνα σε όλες τις υποθέσεις ναρκωτικών, όχι μόνο στη Θεσσαλονίκη αλλά και στον Πειραιά και στη συνέχεια στην Κέρκυρα και στην Πάτρα, απ' όπου επιστρέφοντας ο Ανδρέας Φλούδας σκοτώθηκε καθ' οδόν. Σύμφωνα με δημοσιεύματα του Τύπου δολοφονήθηκε.

Ευτυχώς για μένα είχε συντάξει το πρώτο πόρισμά του, το οποίο με δικαίωνε πλήρως σε όλες τις καταγγελίες μου.

Ασκήθηκαν τότε πειθαρχικές διώξεις εις βάρος μεγάλου αριθμού Δικαστικών Λειτουργών, μετά όμως από τον θάνατο του Αντεισαγγελέα Ανδρέα Φλούδα όλοι απαλλάχθηκαν των κατηγοριών αυτών. Η μόνη που τιμωρήθηκε πειθαρχικά ήμουν εγώ, διότι στην καταγγελία μου ανέφερα ότι οι Δικαστές είχαν ενεργήσει με δόλο.

Αφού απαλλάχτηκαν λοιπόν οι καταγγελλόμενοι δικαστές, κάποιος εξ αυτών με μήνυσε. Άρχισε έτσι ένας νέος κύκλος ποινικών Δικαστηρίων εις βάρος μου, ο οποίος διήρκεσε μέχρι το έτος 2000. Το Πρωτόδικο Δικαστήριο με καταδίκασε σε ποινή φυλάκισης 18 μηνών και σε στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων μου, δηλαδή κρίθηκε από το Πρωτόδικο Δικαστήριο ότι ήμουν τέτοιας απαξίας εγκληματίας που έπρεπε να μου αφαιρεθεί και το δικαίωμα της ψήφου.

Το έτος 1998 και ενόψει του ότι θα εκδικαζόταν στο Εφετείο Λάρισας η υπόθεσή μου, απευθύνθηκα στους Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας καθώς και στις μεγαλύτερες οργανώσεις προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και τους έθεσα υπόψη τα σημαντικότερα έγγραφα της δικογραφίας, μεταξύ των οποίων και το πόρισμα του αειμνήστου Αντεισαγγελέα του ΑΠ Ανδρέα Φλούδα, που επαλήθευε πλήρως τα καταγγελλόμενά μου. Τους ζήτησα δε να παρασταθούν ως παρατηρητές σ' αυτή τη δίκη.

Στην ενέργειά μου αυτή προέβην, γιατί θέλησα να καταστήσω κοινωνούς του μεγάλου αυτού προβλήματος, δηλαδή των παρανόμων αποφυλακίσεων μεγαλεμπόρων ναρκωτικών, τους πλέον αρμόδιους φορείς. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι η δίκη μου δεν αφορούσε κάποια ιδιωτική διαφορά μου με τον μηνυτή μου, δεν είχα καμία προσω-

πική ή οικονομική διαφορά ούτε έχθρα μαζί του, αλλά ως Εισαγγελέας είχα καταγγείλει αρμοδίως την παράνομη αποφυλάκιση του μεγαλύτερου εμπόρου ηρωίνης στην Ευρώπη, του Σαϊτ Σαμπάν, του αποκαλούμενου και «Βαρώνου της ηρωίνης», και αυτό ήταν το έγκλημά μου.

Δεν έλαβα τότε καμία απάντηση από τους Δικηγορικούς Συλλόγους και τους άλλους φορείς στους οποίους είχα απευθυνθεί για συμμετοχή τους στη δίκη μου.

Και τότε, ενώ αισθανόμουν ότι θα σήκωνα και πάλι ολόμοναχ η ένα τεράστιο κοινωνικό θέμα, το οποίο δεν μπορούσαν να βασιλιάξουν οι ώμοι μου, έλαβα απάντηση από το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου, το Ίδρυμα για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Με πληροφόρησαν, ότι είχαν μελετήσει όλη τη δικογραφία που τους είχα αποστείλει, είχαν διαπιστώσει ότι στην περίπτωση αυτή υπήρχε θέμα παραβίασεως ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ότι είχαν αποφασίσει να παρουσιαστεί στο Δικαστήριο να καταθέσει ως μάρτυρας υπερασπίσεως η κα Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου ως εκπρόσωπος του Ίδρύματος.

Και ήλθε η κα Αλίκη, η υπέροχη αυτή Κυρία και λειτουργώντας ως Καθηγήτρια Πανεπιστημίου έθεσε τα πράγματα στην πραγματική τους διάσταση. Εξήγησε δηλαδή ότι με την παράνομη αποφυλάκιση εμπόρων ναρκωτικών προσβάλλονται τα δικαιώματα των ανθρώπων, κυρίως νεαρής ηλικίας, οι οποίοι έπεφταν θύματα της ολέθριας δράσης αυτών και ότι εγώ, ως Εισαγγελικός Λειτουργός, είχα υποχρέωση να καταγγείλω την παράνομη δικαστική απόφαση που απελευθέρωσε ένα μεγάλο εγκληματία, για να συνεχίσει ανενόχλητος τη δράση του.

Η κυρία Μαραγκοπούλου έδωσε με την κατάθεσή της μαθήματα ποινικού δικαίου, εγκληματολογίας και Δημοκρατίας στο Δικαστήριο και η κατάθεσή της σχολιάστηκε ευεμενέστατα από τους παρευρισκόμενους αλλά και τον Τύπο.

Πάρα ταύτα, το Δικαστήριο και πάλι με καταδίκασε. Υπήρξαν όμως δύο δικαστές που μειοψήφισαν και ζήτησαν να κηρυχθώ αθώα.

Ο ΑΠ στον οποίο προσέφυγα αναίρεσε την απόφαση.

Το Εφετείο στην επανεκδίκαση της υπόθεσης και πάλι με καταδίκασε κατά πλειοψηφία, αυτή τη φορά για απλή δυσφήμιση. Υπήρξε και πάλι μειοψηφία δικαστών που ζητούσε να κηρυχθώ ένοχη για όλα τα εγκλήματα που μου είχαν αποδοθεί αρχικά, όπως και πρωτοδίκως.

Ο ΑΠ στον οποίο προσέφυγα για δεύτερη φορά αναίρεσε και πάλι την απόφαση του Δικαστηρίου, αυτή τη φορά μάλιστα η αιτιολογία ήταν τέτοια, ώστε δεν άφηνε περιθώρια για καταδίκη μου για οποιαδήποτε πράξη.

Θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφέρω ότι και τις δύο φορές υποστήριξε την αναίρεσή μου στον ΑΠ ο εξαιρετος δικηγόρος Αθηνών κ. Γεώργιος Ουρουμπες που σήμερα παρευρίσκεται σ' αυτή την αίθουσα

Έληξε η ιστορία που διάνυσε 8 χρόνια πορεία

Έτσι λοιπόν έληξε αυτή η ιστορία που διάνυσε 8χρονη πορεία.

Ατυχώς, η Δικαιοσύνη δεν έκανε την αυτοκάθαρσή της. Δεν ήταν φαίνεται ώριμες τότε οι συνθήκες.

Γεγονός όμως είναι ότι σήμερα προχωρά η κάθαρση της Δικαιοσύνης μετά από καταγγελίες που έλαβαν χώρα στα ΜΜΕ. Προφανώς γιατί πλέον το επέτρεψαν οι συνθήκες. Προχωρά μάλιστα με γοργούς ρυθμούς. Ενώ δεν συνέβη το ίδιο με άλλους θεσμούς, οι οποίοι ομοίως καταγγέθηκαν από τα ΜΜΕ την ίδια περίοδο.

Αυτό και μόνο αποδεικνύει ότι η Δικαιοσύνη είναι πιθανόν ο πλέον υγιής θεσμός σ' αυτή τη Χώρα, παρά τα όποια προβλήματά της.

Πιθανολογώ δε βάσιμα ότι η Δικαιοσύνη θα λειτουργούσε πολύ καλύτερα, αν δεν δεχόταν τις άμεσες ή έμμεσες παρεμβάσεις της εκτελεστικής εξουσίας.

Πρέπει επομένως να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη του λαού στη Δικαιοσύνη, αλλά και να θωρακιστεί και να καταστεί απρόσβλητη από παρεμβάσεις από οπουδήποτε και αν προέρχονται αυτές. Έτσι θα ανταποκριθεί πλήρως στο σκοπό της, θα καταστεί δηλαδή προπύργιο της Δημοκρατίας.